

Négyen a minőség felé

Írásomban azt szeretném bemutatni, hogy egy kis dolgozói létszámú könyvtárban hogyan tudtuk megújítani rendezvényszervezési stratégiánkat, ami a minőség útján való haladásunknak is kiemelt tényezőjévé vált. A 2017–2021-es ciklusra vonatkozó stratégiai tervünkben kulcsfontosságú területként szerepelt a minél színesebb rendezvények szervezése, ezáltal is többek bevonása a könyvtárba, közösségek építése. Változásösztönző tényezőként vettük figyelembe, hogy rendezvényeink látogatottságánál 2015-től különösen a középkorosztály aktivitásánál tapasztaltunk visszaesést. Használói felméréseinkből az is kiderült, hogy megszokott rendezvényeink mellett igény formálódik eddig nem jellemző, újabb típusú rendezvényekre. Ezért újra átgondoltuk a rendezvényszervezés folyamatát és nagyobb részben szakítottunk az addigi gyakorlattal. Megújítottuk kommunikációs stratégiánkat, átrendeztük könyvtári tereinket, hogy új típusú rendezvényeink fogadására alkalmassá tegyük. Innovatív, egyedi közösségépítő játékot alkottunk a középkorosztály bevonásának céljával Booktivity néven. Beavatkozásainkkal meg tudtuk növelni rendezvényeink látogatóinak számát. 2021 júniusában a III. kategóriában adtuk be pályázatunkat a Minősített Könyvtár címre, amit Tolna megyében az első városi könyvtárként sikerült elnyernünk.

Rövid bemutatkozás

A Könyvü László Könyvtár egy kulturális agóra része Tamási város központjában, a művelődési ház, könyvtár, rendezvénytér hármában. 2017-től integrált intézményként működik, intézményegységei a művelődési ház a hozzá tartozó városi galériával és a könyvtár a hozzá tartozó helytörténeti gyűjteménnyel. A könyvtárban 4 fő szakalkalmazott dolgozik a megfelelő végzettséggel. Mivel a minőségi munka stabil szervezeti kultúrát kíván, fontos feladatunk volt, hogy az összevonás után kialakult új könyvtári felállásban ezt megalapozzuk, és – a kis létszámunkra is tekintettel – ésszerűen alakítsuk, építsük. A munkakörök újra elosztásánál a személyiségprofilokat is figyelembe vettük, hogy lehetőleg mindenki olyan területre kerüljön, ahol leginkább ki tud teljesedni. Egy személyre több feladatkört kellett osztanunk, eszerint a gyermekkönyvtáros munkakört a rendezvényszervezés, az olvasószolgálatos munkakört a marketing, kommunikáció, a gyűjteményszervező munkakört az informatikai és a Digitális Jólét Programhoz köthető, az intézményegység vezetői munkakört pedig a helyismereti feladatokkal párosítottuk. Mindez nemcsak kihívás, de ösztönző erő is a munkatársaknak. A rendezvényszervezésben, bár van fő felelőse, mindenkinek részt kell vennie a reá háruló állandó feladatok szerint.

Új rendezvényszervezési stratégia

A 2017–2021-es ciklusra vonatkozó stratégiai tervünkben kulcsfontosságú területként szerepelt a minél színesebb rendezvények szervezése, ezáltal is többek bevonása a könyvtárba, közösségek építése. Változásösztönző tényezőként vettük figyelembe, hogy rendezvényeink látogatottságánál 2015-től különösen a középkorosztály aktivitásánál tapasztaltunk visszaesést. Használói felméréseinkből az is kiderült, hogy megszokott rendezvényeink mellett igény formálódik eddig nem jellemző, újabb típusú rendezvényekre. Ezért újra átgondoltuk a rendezvényszervezés folyamatát és nagyobb részben szakítottunk az addigi gyakorlattal. Pontos feladatmegjelöléssel négyfelé osztottuk a programszervezés összes feladatát a felkéréstől a szerződés kötésen, lebonyolításon, média kommunikáción át a terem visszarendezéséig. Megújítottuk kommunikációs stratégiánkat is. A megszokottnál sokkal több, addig nem használt csatornán juttatjuk el meghívóinkat, híreinket, beszámolóinkat a közönséghez. Kihasználjuk a SZIKLA Könyvtári Integrált Rendszer kommunikációs felületét, döntően elektronikusan küldjük meghívóinkat és beharangozó hírlevéllel is megtámogatjuk. Egyéb csatornáink: intézményi honlap, helyi rádió, megyei Tolnatáj Tv, megyei lap, helyi újság, közösségi oldal – minden eseményünkről mindegyik csatornán

megjelenik valamilyen elő- és utóhír. A gyermek- és ifjúsági rendezvények esetén bevált módszerünk a személyes megkeresés, a pedagógusokkal való pontos egyeztetés a résztvevők korcsoportjára, létszámára vonatkozóan. Új típusú rendezvényekhez nagyobb létszámú érdeklődőt befogadó tágas olvasóteremre volt szükségünk, ezért átrendeztük belső tereinket. A kihasználható teret illetően dupla alapterületű, többféleképpen berendezhető, dekorálható, modern technikai eszközökkel felszerelt tágas olvasótermet kaptunk.

Új típusú rendezvények:

- babaszínház, meseszínház, papírszínház (a babaszínházra 0-3 éves korig várjuk a babákat, a meseszínházi előadásokat a 'Népmese hete' és az 'Óvodások hete' elnevezésű gyermekkönyvtári programokhoz kötjük),
- szabadtéri könnyűzenei gyermekkoncert (a könyvtár előtti rendezvénytér kihasználása könyvhéten, nagyszámú közönséggel),
- zöld rendezvények (a DDNP [Duna-Dráva Nemzeti Park]), és a Zöldtárs Alapítvány munkatársaival együttműködve előadásokat szervezünk felnőtteknek, gyerekeknek természethez, környezettudatossághoz köthető témákkal. A könyvtár értéktár-tevékenységéhez kapcsolódik helyi értékeink népszerűsítése előadások, gyermekfoglalkozások, vetélkedők formájában.)
- helyi rendezvények (A helyi irodalmárok, helytörténészek, helyi sportolók, helyi zenekaroknak bemutatkozásának eddigi gyakorlata mellett Kalandorok a nagyvilágban címmel előadássorozatot indítottunk helyi utazók vetített képes élménybeszámolójára, amelyhez társítunk egy a bemutatott országra jellemző gasztronómiai kóstolót.)
- közösségépítő rendezvények (társasjáték est, Booktivity játék),
- utazó kiállítások (Süsü és barátai, Origami, Pál utcai fiúk, Lázár Ervin óriás mesefigurái, Schenk katonák). (A megtekintéséhez mindig párosítunk kézműves foglalkozást, illetve ha a téma megkívánja felolvasást, mesélést.)
- rendezvénysorozatok (4-6 eseményből állnak: I. világháború, Ady emlékévé, Szülők iskolája, Petőfi emlékévé, Lázár Ervin mesehét, Csukás István mesehét, 70 éves a könyvtár).

Tematikától függetlenül gyakran zárjuk rendezvényeinket teaházzal, amivel a vendégeinknek lehetőséget adunk egy kis ismerkedésre, beszélgetésre, remélve, hogy a következő eseményünk látogatásánál ez is vonzerő lesz. Természetesen klasszikus könyvtári programjaink (foglalkozások, rendhagyó tanórák, közönségtalálkozók, író-olvasó találkozók) ugyanúgy zajlanak a meghívott vendégek színes palettájával, kiemelten hangsúlyt fektetve a neves kortárs szerzőkkel való találkozásokra. Az elmúlt öt évben vendégeink voltak:

Szabó T. Anna, Dragomán György, Závada Pál, Tóth Krisztina, Fábrián Janka, Grecsó Krisztián, Bors Brown, Lackfi János, Háy János, Spiró György, Réti László, Bauer Barbara, Sándor Anikó, Budai Lotti, R. Kelényi Angelika, Sudár Annamária, Endrei Judit, Agócs Gergely, Görög Ibolya, Kádár Annamária, Zacher Gábor, Járvas Katalin, Révész Sándor, Levente Péter, Döbrentey Ildikó, Kenyeres Oszkár, Lukács Sándor, M. Kácsor Zoltán, Vigh Balázs, Bosnyák Viktória, Figura Ede, Fabula együttes, Dongó együttes, Kákics együttes, Szélkiáltó együttes, Hangraforgó együttes, Lóca együttes, Szabad Ötletek Színháza, Kezes-Lábas Babaszínház, Babszem Jankó Meseszínház, Bóbita Bábszínház, Napraforgó Színház, Tekergő Bábszínház

Természetesen kíváncsiak voltunk, hogy újító beavatkozásaink milyen eredményt hoztak. Könyvtári rendezvényeink számát és a résztvevők számát összehasonlítottuk hasonló nagyságú települések hasonló adottságú könyvtárainak adataival a 2010–2019 intervallumra vetítve, különösen az utolsó 5 év adataira fókuszálva. Megállapítottuk, hogy programjaink száma a vizsgált időszakban szinte egyenletes, minimális emelkedés tapasztalható az utolsó években. A rendezvényeken résztvevők száma 2017-től emelkedést mutat. A 2016-os év számadata a következő években 60–80%-kal nőtt. Kiemelkedő a 2019-es év, amikor vendégeink száma a 2016-os évhez viszonyítva megduplázódott. A résztvevők számát illetően 2013-tól a tamási könyvtár értékei az összes vizsgált könyvtárhoz viszonyítva a legmagasabbak. A 2017-ben megkezdett beavatkozások tehát eredményre vittek, de nemcsak a számadatokat illetően. Talán azoknál is fontosabb, hogy kialakult egy aktív, érdeklődő törzsközönségünk, akinek visszatérésére mindig számíthatunk.

Booktivity közösségi játék

Statisztikai adatainkat átnézve arra jutottunk, hogy a középkorosztály látogatói kedve csökkent könyvtárunkban. Mivel tudnánk ösztönözni ezt a korosztályt, hogy gyakrabban térjen be könyvtárunkba? A játék szó jutott eszünkbe. Egy közösségépítő játék, amely egyedi, általunk kidolgozott és könyves környezetet kíván. Ami pontosan illeszkedik stratégiai terünk azon céljához, hogy könyvtárunk az ún. „harmadik hely” legyen, ami a szabadidő értékes eltöltését kínálja egyéneknek, közösségeknek. Aktivitív játékban gondolkodtunk, de nem a klasszikus társasjáték szabályaival és feladataival. Úgy döntöttünk, magunk állítunk össze feladványsort, mégpedig könyvek, irodalmi művek, filmek címeiből. A játékot Booktivitynek neveztük el. Következő lépésként felmérést készítettünk, volna-e erre igény? Mivel felnőtteknek szántuk a játékot, munkahelyi és baráti közösségeket, sportegyesületeket kerestünk meg. A fogadtatás lelkes volt, így belevágtunk. Lendületet adott lelkesedésünknek még az is, hogy a 80-90-es években zajlott a városban egy közösségi játék, az ÖKÖR (Örömködő Középiskolások Rendezvénye), amely középiskolások közötti vetélkedés volt, bevonva a város lakóit is. Az általunk megcélzott korosztály akkor gyerekként, fiatalokként részese, résztvevője volt ennek a játéknak. Úgy gondoltuk, a Booktivity újra lehetőséget adhat, hogy ezúttal könyvtári környezetben éljék meg a közös játék örömét.

A játékot 2017-ben indítottuk, a 4 évad során (2020-ban a pandémia miatt elmaradt) közel 700 személyt sikerült bevonnunk játékosként, segítőként, szurkolóként. Ezzel mindannyiunkat kicsit közelebb is hoztuk könyvtárunkhoz. Több mint 1500 db feladványt gyűjtöttünk, kategorizáltunk. A játék egyértelműen a célzott korosztályt mozgatta meg. Csak kisebb arányban volt a csapatok összetételében huszonéves. Illetőleg az első évben

kis létszámmal a nyugdíjasok is képviseltették magukat. Terveink célt értek. Felnőtt közösségeket hoztunk össze nemcsak elődöntők, döntők idejére, hanem hosszabb időszakra, hiszen, mint kiderült, a mi játékunkon kívül is, a játékra való felkészülés kapcsán összejárnak, játszanak. A játékban valamilyen minőségben részt vevők közül többen váltottak könyvtári tagságot és egyéb programjainkon is többüket viszont láthattuk. A játékba minden évadban történt beavatkozás a jobbítás céljával. (Változtattunk többször a játékot felügyelő zsűri összetételén, a rablókörök szabályain, a terem berendezésén, bővítettük a feladványok körét szólásokkal, közmondásokkal, szállóigékkel, dalsorokkal, verssorokkal, a 2. évtől vándor Booktivity-macit vihet magával a győztes csapat.) A Booktivity lehetőséget adott találkozásokra, beszélgetésekre, barátságok felelevenítésére vagy megkötésére és önfeledt szórakozásra rohanó, feladatokkal terhelt hétköznapjainkban. Fergeteges hangulatú vetélkedéseknek, óriási versenyházban játszott hatalmas küzdelmeknek lehettünk tanúi, amelyeket mindig egy jó hangulatú zsűroskenyér partival zártunk. A város 14 intézményét, szervezetét (önkormányzat, pedagógiai szakszolgálat, gimnázium, szakképző, óvoda, kormányhivatal, rendőrség, helyi rádió, nyugdíjas klub, sportegyesületek (kosarasok, kerékpárosok, íjászok) varroda) sikerült eddig a játékba bevonnunk s ezzel Tamási közel teljes intézményrendszerének képviselőit Booktivity-lázba hoznunk minden év őszén. Tanulásgként levonhattuk, hogy a Booktivity erős, közösséget összekovácsoló erő lett, valamint azt is megtapasztaltuk, hogy a játékban a felnőttek is nehezen tudnak veszíteni.

Nagy Istvánné
(Tamási Művelődési Központ
és Könyvü László Könyvtár)